

Fijnstof In de meeste Nederlandse gemeenten kunnen stokende klagers hun burens hooguit zelf voor de rechter slepen

De ramp die open haard heet, is erger dan diesels

Particuliere haarden en houtkachels benemen de omgeving geregeld letterlijk de adem. Er zijn wel normen, maar die gelden alleen voor bedrijven.
Door **Marieke Aarden**

In Duitsland werd dit najaar bekend dat het stoken van houtkachels de uitstoot van fijnstof door het dieselverkeer overtreft. De hoge brandstofprijzen drijven mensen naar de houtkachels en de allesbranders – terwijl

zich bij het dieselverkeer juist een afname aftekent door verscherpte emissie-limieten en schonere diesel. Het Duitse ministerie van Milieu BAU wil daarom strengere eisen voor houtkachels invoeren.

In Nederland is het nog niet zover, maar het moment nadert. Een op de vijf woningen heeft een open haard of een gesloten houtkachel, wat neerkomt op ongeveer 1,4 miljoen bronnen. Jaarlijks komen er 30 duizend nieuwe bij.

Het ministerie van Vrom gaf in 2000 in het handboek *Sfeerverwarming* een indrukwekkende opsomming van de vervuiling die uit de schoorstenen van houtkachels komt: 4623 ton fijnstof en 67 ton

polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), waarvan sommige kankerverwekkend. Dat was in 2000. We zijn nu pakweg 200 duizend houtkachels verder.

Laks

Kort voor Kerst riep het Meldpunt Gezondheid en Milieu een groep verontrusten bijeen. Hoewel de gemeenten klachten over rookoverlast serieus moeten nemen, reageert de meeste laks.

Trinette Janssen – jarenlang in de rook van de houtkachel van de buurman – heeft de gemeente Groningen zo ver gekregen dat ze de rookoverlast gaat bestrijden.

'Het begint met tranende ogen, hoest, benauwdheid, bloedneuzen en veelvuldige verkoudheid', zegt Janssen. 'Bij iets zwakkere mensen loopt het uit op een gevoel van verstikking. Mensen die al last hebben van hart- en vaatziekten zien hun kwaal dramatisch verergeren. Die symptomen komen onder meer door de inademing van fijnstof, dat in grote hoeveelheden door houtkachels wordt uitgestoten.'

De familie Vermeulen uit Hapert zit er strijdlustig bij op de bijeenkomst van het meldpunt in Utrecht. De buurman verstoekt dagelijks drie kruiwagens hout. Dat gebeurde in de hoofdzaak in de

Na de winter moeten ze het roet van het terras schrobben

schuur, grenzend aan hun terras en woning. De schoorsteen is laag en er kwam meer rook de woning van de Vermeulens binnen dan er de lucht in ging. Daardoor konden ze in het stookseizoen geen raam open zetten om te luchten. Na de winter moest de roet van het terras worden afgeschrobd.

In 1992 legde de gemeente hun verzoek om op te treden tegen de rookoverlast naast zich neer. Vermeulen ging met milieu-arts Bernard Groot in beroep bij de Raad van State. Met succes; de gemeente mag wel degelijk optreden tegen rookoverlast op grond van de Bouwverordening.

De zaak speelde ook voor de

rechtbank in Den Bosch. Alweer kreeg Vermeulen gelijk: de houtkachel moest het schuurtje uit en de schoorsteen werd dichtgemetseld. De buurman heeft de houtkachel nu in zijn huis geplaatst. De schoorsteen staat op de nok van het dak, maar de overlast is gebleven. 'Omdat de rook naar beneden duikt', zegt Janssen. Vermeulen laat de zaak toch maar rusten. Hij inmiddels tienduizend euro kwijt aan proceskosten.

Ir. Frans de Bree werkt bij adviesbureau Blauw en maakt modelberekeningen van de schadelijke stoffen uit schoorstenen. Als het type kachel, de brandstof en de windrichting bekend zijn, kan

worden uitgerekend wat de uitstoot is. Zo'n berekening kost vierduizend euro en niet alle klagers kunnen dat betalen, maar voor de rechter is zo'n berekening doorslaggevend. Een familie in Nuth won er in 2005 een zaak mee.

In Duitsland wordt gedacht aan een filter in de schoorsteen zodat de rook wordt afgevangen en buurman minder overlast ondervindt. 'Dan moet die filter wel regelmatig vervangen worden', zegt De Bree. Anders mist het zijn doel.

Waarom geen vergunning eisen voor een houtkachel? Ook dat wordt in Duitsland bekeken. In Nederland zijn voorlopig alleen bedrijven vergunningsplichtig.